

НАК „Нафтогаз України” ДП „Науканафтогаз”
філія НДПАСУтрансгаз

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора НДПАСУтрансгаз

Ю.В. Пономарьов

2007 р.

Протокол випробувань

коректора об'єму газу Флоутек-ТМ-3-4

в рамках конкурсу НАК "Нафтогаз України"

Завідувач НДЦ газовимірювань
НДПАСУтрансгаз

С.А. Бондарев

2007 р.

2007 р.

Об'єкт випробувань

Об'єктом випробувань є:

- коректор об'єму газу Флоутек-ТМ-3-4 (далі – коректор) зав. № 1097, внутрішнє програмне забезпечення, версія: *Ост 29 2007 15:00:33*;
- сервісна програма конфігурування ConCor, *версія 497*;
- настанова з експлуатації (НЕ) АЧСА.421443.001-02 РЕ.

Виробником також представлені:

- свідоцтво про вибухозахищеність електрообладнання ДВСЦ ВЕ, м. Донецьк, № 2485;
- дозвіл на продовження експлуатації об'єкта Державного комітету України з нагляду за охороною праці № 2012.05.30-31.62.4 від 03.11.2005р;
- сертифікат затвердження типу засобів вимірювальної техніки, зареєстрованого в Державному реєстрі засобів вимірювальної техніки, допущених до застосування в Україні. Реєстраційний номер У1446-01.

Мета випробувань

Випробування проводились з метою визначення технічних та експлуатаційних характеристик та відповідності їх "Правилам обліку природного газу..." (Наказ № 618 Мінпаливенерго від 27.12.2005 р.). Перевірка метрологічних характеристик, окрім точності розрахунку коефіцієнту стисливості не проводилася.

Умови випробувань

Випробування проводилися на випробувальному стенді НДЦ газовимірювань НДПАСУтрансгаз з 24 по 28 грудня 2007 року згідно до Програми випробувань обчислювачів та коректорів об'єму газу в рамках конкурсу НАК «Нафтогаз України».

Результати випробувань

Конфігурування

Коректор має можливість обслуговувати один вимірювальний трубопровід (ВТ).

Конфігурування підрозділяється на два види:

- початкове конфігурування при якому можна ввести всі параметри, у тому числі незмінні в процесі експлуатації параметри, до яких відноситься назва підприємства та тип перетворювача тиску;
- оперативне конфігурування, яке можна виконати в процесі експлуатації і при якому можна змінити всі параметри за винятком незмінних.

Конфігурування виконується тільки за допомогою програми ConCor. Проведено конфігурування та уведено вихідні параметри конфігурації згідно з таблицею А.2 Програми випробувань. *Конфігурування виконується в повному обсязі, всі параметри вводяться та відображаються правильно.*

Контроль

Проведено перевірку точності введення параметрів згідно з таблицею А.4 Програми випробувань, вихід за допустимі границі, реєстрація в архіві втручань.

Перевірка дистанційного введення параметрів згідно з таблицею А.5 проводилася за допомогою програми опитування ASK.

Уведення параметрів здійснюється з достатнім ступенем точності, контролюється за діапазоном та реєструється в архіві втручань.

Перевірка точності розрахунку на константах

Проведено перевірку точності розрахунку коефіцієнта стисливості на константах згідно з таблицею А.7 Програми випробувань. Результати перевірки наведено у Додатку А. Максимальна відносна похибка розрахунку коефіцієнту стисливості на константах за алгоритмом NX-19mod становить $\delta = -0,00142 \%$.

Визначення часу циклу вимірювання та обчислення об'єму

За даними НЕ в коректорі період циклу вимірювання та розрахунку складає 1 секунду та в процесі експлуатації не змінюється.

Перевірка архівів даних

Коректор має два види архівів даних:

- погодинний – за 2 останніх місяця (за даними НЕ);
- добовий – за 6 останніх місяців (за даними НЕ).

Кожен запис в архівах даних містить:

- дату, час початку та кінця періоду накопичення даних;
- значення об'єму газу (без урахування об'єму газу за час тривалості аварійних ситуацій);
- об'єм газу за робочих умов за кожен інтервал накопичення;
- середні значення температури та тиску за кожен інтервал накопичення.

При виникненні аварійної ситуації $Q_{py} < Q_{min}$ коректор продовжує рахувати об'єм газу за значенням Q_{min} . При цьому об'єм газу при $Q_{py} < Q_{min}$, що накопичений за декілька годин, розподіляється в архіві рівномірно за годинами, коли ця ситуація мала місце. Зміст та глибина архівів даних відповідає вимогам "Правил обліку природного газу...".

Перевірка формування додаткової бази даних

В коректорі формується додаткова база даних, в яку заноситься за кожен добу:

- дата;
- об'єм газу за стандартних та робочих умов при всіх аварійних ситуаціях, якщо їх тривалість перевищує 60 секунд;
- повний об'єм за добу за стандартних умов;
- повний об'єм за добу за робочих умов;
- безаварійний об'єм за добу;
- показники лічильника на кінець звітного періоду;
- сумарна тривалість при Q_{py} менше Q_{min} ;
- сумарна тривалість аварійних ситуацій по кожній ситуації окремо за добу.

При аварії "Відсутнє живлення" в добових звітах нараховується аварійний об'єм при стандартних та робочих умовах відповідно до п.п. 8.2 та 8.4.1 „Правил обліку природного газу...”.

Перевірка архіву втручань

Коректор має архів втручань оператора. Згідно з даними НЕ він містить не менше 650 записів. Кожен запис в архіві втручань містить:

- дату та час (з дискретністю, яка дорівнює циклу вимірювання) втручання;
- найменування параметра, що був змінений;
- старе і нове значення параметра.

Усі втручання за переліком згідно таблиці A.14 Програми випробувань реєструються в архіві втручань.

Перевірка архіву аварій

Коректор має архів аварій. Згідно даними НЕ він містить не менше 650 записів. Кожен запис в архіві містить:

- дату та час початку (з дискретністю, яка дорівнює циклу вимірювання) аварійної події;
- час кінця (з дискретністю, яка дорівнює циклу вимірювання) аварійної події;
- найменування події, що відбулась;
- об'єм газу за стандартних та робочих умовах;
- тривалість аварійної події;
- зафіксоване значення параметра, що вийшов з норми.

Усі аварії відповідно до таблиці A.15 Програми випробувань за винятком зміни калібрування каналів тиску та температури (за бажанням замовника) були промодельовані та адекватно відображені в архіві аварій, окрім замін поточних значень тиску, температури та витрати константами, які фіксуються в архіві втручань.

Перевірка ведення календаря та годинника

Коректор дозволяє корегувати тільки хвилини усередині години. Було здійснено коригування часу назад, уперед. Реєстрація цих подій виконується в архіві втручань.

Перевірено формування записів в архівах даних та проведено порівняння годинних даних з добовими. Розбіжностей не виявлено.

Максимальна допустима абсолютна похибка вимірювання часу за НЕ складає ± 2 с за добу. При перевірці похибка вимірювання часу склала -1 с за дві доби.

В коректорі реалізована функція автоматичного переходу на літній/зимовий час.

Перевірка комунікацій

За даними НЕ коректор має один комунікаційний порт за стандартом Bell 202, швидкість обміну даними – 1200 біт/с, протокол обміну обчислювача Флоутек.

Перевірка системи захисту

В коректорі реалізовано дворівневу систему захисту інформації:

- паролі на запис;
- місця для опломбування.

Перевірка вимог до живлення

Живлення коректора здійснювалось через автономне джерело живлення за напругою 24 В. Час безперервної роботи від резервного джерела живлення за даними НЕ не нижче 100 годин.

Перевірка індикації

Коректор має індикатор без підсвітки на 2 рядки по 16 знакомісць. Усі параметри, що наведені в таблиці А.16 Програми випробувань, виводяться на індикатор з достатнім ступенем точності.

Перевірка формування вихідних документів

Програмне забезпечення коректора дозволяє формувати такі вихідні документи:

- звіт за добу;
- звіт за декаду (за період);
- звіт за місяць;
- протокол конфігурування;
- протокол втручання;
- протокол аварій.

Присутня можливість повідомлення про аварії та втручання включати у звіти за добу, декаду (за період) або місяць.

Склад та форма вихідних документів відповідає вимогам "Правил обліку природного газу ...".

Висновки

1. Коректор обслуговує один ВТ.
2. Занесення параметрів контролюється за діапазоном, недопустимі значення занести неможливо.
3. Максимальна відносна похибка розрахунку коефіцієнта стисливості за алгоритмом NX-19mod становить $\delta = -0,00142\%$.
4. За даними НЕ в коректорі період циклу вимірювання та розрахунку складає 1 секунду.

5. Коректор має два види архівів даних:

- погодинний – за 2 останніх місяця (за даними НЕ);
- добовий – за 6 останніх місяців (за даними НЕ).

Зміст записів у архівах даних відповідає вимогам "Правил обліку природного газу ...".

В коректорі формується додаткова база даних, в яку заноситься за кожну добу об'єм газу при аварійних ситуаціях, якщо сумарна тривалість перевищує 60секунд.

6. Коректор має архів втручань і архів аварій. Згідно НЕ ці архіви містять не менше 650 записів кожний. Усі втручання за переліком згідно таблиці А.14 Програми випробувань реєструються в архіві. Зміст записів відповідає вимогам "Правил обліку природного газу ...".

Усі аварії, які були промодельовані, відповідно до таблиці А.15 Програми випробувань відображаються в архіві адекватно, окрім замін поточних значень тиску, температури та витрати константами, які фіксуються в архіві втручань. Зміст записів відповідає вимогам "Правил обліку природного газу ...".

7. Максимальна допустима абсолютна похибка вимірювання часу за НЕ складає ± 2 с за добу. При перевірці похибка вимірювання часу склала 1 с за дві доби.

Перевірено формування записів в архівах даних та проведено порівняння годинних даних з добовими. Розбіжностей не виявлено.

Реєстрація коригування часу виконується в архіві втручань.

8. В коректорі реалізовано функцію автоматичного переходу на літній/зимовий час.

9. За даними НЕ коректор має один комунікаційний порт за стандартом Bell 202, швидкість обміну даними – 1200 біт/с, протокол обміну обчислювача Флоутек.

10. В коректорі реалізовано дворівневу систему захисту інформації:

- паролі на запис;
- місця для опломбування.

11. Час безперервної роботи від резервного джерела живлення за даними НЕ 100 годин.

12. Коректор має індикатор без підсвітки на 2 рядки по 16 знакомісць.

13. Коректор формує необхідні вихідні документи згідно вимогам "Правил обліку природного газу ...".

Присутня можливість повідомлення про аварії та втручання включати у звіти за добу, декаду (за період) або місяць.

Склад та форма вихідних документів відповідає вимогам "Правил обліку природного газу ...".

14. Технічні та експлуатаційні характеристики коректора об'єму газу Флоутек-ТМ-3-4 відповідають вимогам "Правил обліку природного газу ...".

Головний фахівець НДЦ газовимірювань

В.Ф. Клоєв

Інженер 3 категорії НДЦ газовимірювань

О.І. Болховітін

Додаток А

Перевірка точності розрахунку витрати на константах

Таблиця А.1 – Контроль відносної похибки розрахунку коефіцієнту стисливості
 Вид перетворювача тиску – абсолютний
 Розрахунок К за NX-19mod

№ тесту	P, кгс/см ²	t, °C	ρ_H	N _{N2} , %	N _{CO2} , %	K _{ст}	K _в	δ , %
1	5	-20	0,669	1,00	1,00	0,9875090	0,98751158	0,00026
2	2,5	60	0,73	2,73	0,08	0,9989830	0,99897152	-0,00115
3	2	0	0,9	5,6	7,6	0,9964961	0,99649310	-0,00030
4	7	30	0,68	1,00	1,00	0,9907204	0,99072164	0,00013
5	1,1	60	0,8	2,73	2,50	1,0009154	1,00090120	-0,00142
6	2,5	-20	0,669	3,30	2,20	0,9950355	0,99503422	-0,00013
7	2	40	0,73	1,00	2,73	0,9989675	0,99896151	-0,00060
8	7	0	0,9	2,73	10,00	0,9803659	0,98036516	-0,00008
9	1,1	-10	0,68	5,6	1,00	0,9990769	0,99907857	0,00017
10	3	50	0,8	7,6	0,08	0,9976972	0,99770159	0,00044